

L'homilia de la Transició

Dv, 27/11/2020 per Josep-Miquel Bausset
[Del santuari estant](#)

L'homilia del cardenal Tarancón el 27 de novembre de 1975, en l'entronització de Joan Carles com a rei d'Espanya, avui fa 45 anys, va ser un text basat en la reconciliació i en la defensa dels drets humans, enfront de la imposició de la dictadura.

La missa de l'Esperit Sant presidida per Tarancón a l'església dels Jerònims de Madrid, va ser com la porta que obria una nova etapa en la història d'Espanya després de la nit fosca del franquisme. L'homilia de Tarancón va ser un text obertament aperturista, que, com no podia ser d'una altra manera, va molestar el Règim franquista i els sectors més immobilitistes de la societat, degut a les al·lusions de Tarancón als drets humans i a la llibertat. El cardenal de la Transició, amb aquesta homilia d'avui fa 45 anys, obria nous horitzons democràtics, ja que en el seu text va utilitzar set vegades la paraula llibertat, sis la paraula pau i tres la paraula justícia.

Tarancón va començar la seva homilia destacant l'excel·lent importància d'aquell moment, i alhora, també, la seva gran dificultat. Per això el cardenal creia "necessària la col·laboració de tots, la prudència de tots i la decisió de tots", per així obrir una nova etapa de "pau, de progrés, de llibertat i de respecte" en la història d'Espanya.

Amb una veu ferma, Tarancón, que recordà el Concili Vaticà II, proclamà amb claredat un fet que allunyava l'Església del nacionalcatolicisme, ja que "la fe cristiana no és una ideologia política, ni pot ser identificada amb cap d'elles, degut a que cap sistema social o polític pot esgotar tota la força de l'Evangelí". Per això mateix, com recordà Tarancón, "no pertany a la missió de l'Església presentar solucions concretes de govern". L'Església, com digué Tarancón, "no imposa un determinat model de societat, ni patrocina cap forma ni ideologia política". Tarancón expressà ben clarament un fet que acabava amb el nacionalcatolicisme:

“L'Església mai no determinarà quines autoritats han de governar-nos”.

Amb la seva homilia, el cardenal Tarancon s'avançà a la Constitució en l'aspecte fonamental de la no confessionalitat de l'estat i del pluralisme i l'autonomia en les relacions Església-Estat, que al llarg del franquisme havien estat unes relacions indivisibles i asfixiants per a l'Església.

Amb la seua homilia d'avui fa 45 anys, Tarancon tancà l'etapa negra del nacionalcatolicisme, i deixà ben clar que l'Església exigia a les autoritats que estiguessin “al servei de la comunitat, que promoguessin els drets humans, que enfortiren les llibertats o que ajudessin a promoure les causes de la pau i de la justícia”.

Adreçant-se al rei, el cardenal Tarancon li demanà que els governants respectessin “sense discriminació ni privilegis, els drets de la persona” així com també que protegís i promoguéssin “l'exercici de la llibertat”. A més, Tarancon demanà al rei que obrís “camins de futur de la Pàtria”.

Avui, 45 anys després d'aquella homilia, el text de Tarancon es qualificat com una declaració programàtica del que el poble espanyol anhelava en la història que s'obria després de 40 anys de dictadura.

En la seva homilia, Tarancon, adreçant-se al rei, li va demanar que fos “rei de tots els espanyols”, que s'acabés amb les dues Espanyes i que es posés fi a la confrontació i a la divisió. Tarancon també demanà al rei que “les estructures jurídicopolítiques donessin a tots els ciutadans, la possibilitat de participació lliure i activament en la vida del país”. Implícitament, amb aquestes paraules, Tarancon exigia, sense més excuses, l'inici d'una etapa democràtica a l'estat, que fos “justa socialment i equilibrada econòmicament”. Havia arribat l'hora, com demanà Tarancon, d'obrir un nou camí, en el qual “cap forma d'opressió no esclavitz ningú”, en un estat en el que “tots tinguessin cabuda, sense discriminacions ni favoritismes”. Aquestes paraules de Tarancon, plenes de saviesa i de visió de futur, volien animar el rei perquè acabés amb un uniformisme estèril i empobridor. Per al cardenal Tarancon, com ho explicità ben clarament en la seva homilia, aquell nou camí que començava després de la mort de Franco, demanava la participació de tots i per això el rei “havia d'acollir i respectar les diferències”.

Tarancon acabà l'homilia demanant una “autèntica pau, una pau lliure i justa, una pau àmplia i fecunda en la qual tots puguin créixer i progressar”. I és que Tarancon, que volia que la política no fos només per a alguns, demanà la participació dels ciutadans, la legalització dels partits polítics i sindicats i la implicació de tothom en la vida del país. Tarancon també demanà fomentar el pensament crític que s'expressés en una pluralitat que havia de ser acceptada.

Amb l'homilia del cardenal Tarancon davant els reis, avui fa 45 anys, l'Església espanyola apostava per la reconciliació entre parts enfrontades i entre sectors dividits i posava fi al nacionalcatolicisme. Aquesta va ser la fonamental missió de Vicent Enrique i Tarancon, que per això va ser qualificat com el cardenal de la reconciliació i de la Transició.

Amb el seu exemple, el cardenal Tarancon demostrà que un cristià podia ser-ho sense ser necessàriament de dretes i que, per tant, un creient podia ser d'esquerres, cosa que no va admetre mai el nacionalcatolicisme.

Avui fa 45 anys, amb la seva homilia, el cardenal Tarancon obrí una nova etapa en la història d'Espanya i en la de l'Església, posant fi a l'asfixiant nacionalcatolicisme.